

Ehtoollisen ymmärtäminen: Kattava opas

Herran ehtoollisen juurien, käytäntöjen ja syvällisen merkityksen tutkiminen

Esityslista

Tämä esitys opastaa sinua seuraavien keskeisten aiheiden läpi:

- Ehtoollisen määrittäminen
- Pääsiäinen: Tarina ja merkitys
- Jeesuksen viimeinen ehtoollinen: kertomus ja seuraukset
- Pääsiäisen ja ehtoollisen välinen suhde
- Lyhyt katsaus temppeliuhriin

Kommentti: Ohjelma on suunniteltu rakentamaan ymmärrystä askel askeleelta ja osoittamaan, miten Vanhan testamentin rituaalit viittaavat eteenpäin ja toteutuvat Uuden testamentin käytännöissä.

Johdanto

Psalmi 105:3-4 R192

”Kunnia olkoon hänen pyhällä nimellään! Iloitkoon niiden sydän, jotka etsivät Herraa. Etsikää Herraa ja hänen voimaansa, etsikää alati hänen kasvojaan.”

Paino sanalla ”jatkuvasti”: Seuraajina Jumalan etsintämme ei pääty kasteeseen. Tämä jae kannustaa elinikäiseen matkaan Jumalan läsnäolon ja voiman etsimisessä, ei kertaluonteiseen tapahtumaan.

Mikä on ehtoollinen?

Ehtoollinen – joka tunnetaan myös Herran ehtoollisena, leivän murtamisena, rakkauden juhlan tai ehtoollisena – on pyhä kristillinen tapa, jossa muistetaan Jeesuksen uhria. Rituaaliin kuuluu leipä (joka symboloi hänen ruumistaan) ja viini (joka symboloi hänen vertaan). Vaikka Raamattu kuvailee sitä illalliseksi tai iltateriaksi, sitä ei ole määrätty päivittäiseksi tai yksinomaan illanvietoksi; varhaiskristillisessä perinteessä näitä aterioita käytettiin yhteydenpitoon ja muistamiseen.

Kommentti: Termi ”ehtoollinen” viittaa illalliseen, mutta ei ole ehdoton sääntö murtaa leipää vain illalla tai päivittäin. Varhaiskristityt näyttivät esimerkkiä kokoontumalla usein yhteen, erityisesti iltoisin (ks. Heprealaiskirje 10:25), käytäntöä, jota voimme jäljitellä yhteyden ja hengellisen rohkaisun saamiseksi.

Keskeiset termit ja kreikkalainen alkuperä

Termi	Kreikan sana(t)	Määritelmä/Merkitys	Viitteet
Leivän murtaminen	κλάσις (klasis) / ἄρτος (artos)	Murtaminen: rikkominen. Artos: jauhoista ja veteen sekoitettu ja paistettu ruoka; käytetään sekä yleiseen ruokaan että pyhiin tarkoituksiin.	Apostolien teot 2:42, 2:46, 20:7; Luukas 22:19
Herran ehtoollinen	κυριακός (kuriakos) / δεῖπνον (deipnon)	Kuriakos: Herran. Deipnon: muodollinen illallinen, yleensä illalla, symboloi pelastusta valtakunnassa.	1. Korinttilaisille 11:20, 11:23–25; Matteus 26:26–28; Markus 14:22–24; Luukas 22:19–20
Rakkausjuhla	ἀγάπη (agapē) / συνευωχέω (suneuōcheō)	Agapē: veljellinen rakkaus, hyväntahtoisuus; Suneuōcheō: juhlia yhdessä anteliaasti.	Juudas 1:12; 2. Pietari 2:13
Ehtoollinen	koinonia (koinonia)	Yhteisöllisyys, tiivis kanssakäyminen, yhteinen osallistuminen ja intiimi yhteisöllisyys.	1. Korinttilaisille 10:16–17; Apostolien teot 2:42

Pääsiäinen ja ehtoollinen

Ennen pääsiäistä (Pesach): Puhdistumisen tarve

Tässä osiossa verrataan Vanhan testamentin pääsiäisvalmisteluja – erityisesti hapatuksen (syntiä symboloivan) poistamista – ja Uuden testamentin viimeistä ehtoollista edeltävää hengellistä puhdistusta.

- Vanha testamentti (13. nisanukuuta ja sitä ennen): Hapatuksen poistaminen (2. Moos. 12:15,19; 5. Moos. 16:4). Hapatus symboloi pahuutta, jumalattomuutta, väärää opetusta ja tekopyhyyttä (Matteus 16:6,12; Luukas 12:1; 1. Korinttilaisille 5:6–13).
 - Kommentti: Nisan merkitsee juutalaisen vuoden alkua. Aivan kuten hapate leviää taikinaan, niin leviää myös synti – Paavalin luettelo 1. Korinttolaiskirjeen luvussa 5 on herätys. Jeesus korostaa, että puhdistautuminen tapahtuu hänen sanansa ja hänessä pysymisen kautta, mikä on sekä pääsiäisen että viimeisen ehtoollisen rituaalien perusta.
- Uusi testamentti (ennen viimeistä ehtoollista): Jeesus pesee opetuslastensa jalat (Joh. 13:1–20, erityisesti 13:10); Hän myös ennustaa kavalluksensa (Matt. 26:21–25; Mark. 14:18–21; Luuk. 22:21–23; Joh. 13:21–30). Hengellistä puhtautta korostetaan Sanan ja Kristuksessa pysymisen kautta (Joh. 15:1–10).
- Kirjeen selitys: 1. Korinttilaisille 5:6-13 - Kerskailunne ei ole hyvä. Ettekö tiedä, että vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan? Puhdistakaa pois vanha hapatus, että teistä tulisi uusi taikina, niin kuin tekin olette happamattomia. Sillä pääsiäislampaamme, Kristus, on myös teurastettu. Viettäköämme siis juhlaa, ei vanhalla hapateella eikä pahuuden ja vääryyden hapateella, vaan vilpittömyyden ja totuuden happamattomalla leivällä. Kirjoitin teille kirjeessäni, ettette seurustelko siveellisten ihmisten kanssa. En tarkoittanut lainkaan tämän maailman siveetöntä enkä ahneiden ja riistäjien enkä epäjumalanpalvelijoiden kanssa, sillä muuten teidän pitäisi lähteä pois maailmasta. Vaan kirjoitin teille, ettette seurustelko kenenkään niin sanotun veljen kanssa, jos hän on siveetön tai ahne tai epäjumalanpalvelija tai pilkkaaja, juoppo tai riistäjä – älkääkään edes syökö sellaisen kanssa. Sillä mitä minun asiaani on tuomita ulkopuolisia? Ettekö te tuomitse niitä, jotka ovat seurakunnan sisällä? Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. POISTAKAA PAHA IHMINEN KESKUDESTANI.

Hapatuksen symboliikka evankeliumeissa

Hapatetta käytetään metaforana väärälle opetukselle tai tekopyhyydelle.

- Väärä opettaja (Ψευδοδιδάσκαλος – pseudodidaskalos): Opettaja, jonka vakuuttuminen ei ole Kristuksesta (Gal. 5:6–11).
 - Kommentti: Paavali vahvistaa Jeesuksen varoituksen: varokaa niitä, jotka käyttävät ihmisvaltaa jumalallisen auktoriteetin sijaan suostutteluun.
- Tekopyhä (Υποκριτής – hypokritēs): Näyttelijä tai teeskentelijä, joku joka pitää kiinni ihmisten perinteistä Jumalan käskyjen sijaan (Matteus 15:1–9).
 - Kommentti: Fariseuksia nuhdellaan ihmisten tekemien opetusten asettamisesta etusijalle, mikä on klassinen esimerkki ”hapatuksesta”.
- Määritelmä (Merriam-Webster): Hapatus on hapatusaine, kuten hiiva, joka saa taikinan kohoamaan. Kreikan sana ”paisuttamaan” (merkitsee ylpeyttä) heijastaa hapatuksen toimintaa.

Tapaustutkimus: Matteus 13:33 – Positiivinen vai negatiivinen hapatus?

Matteuksen evankeliumin kohtaa 13:33 (”Taivasten valtakunta on kuin hapatus...””) on tulkittu sekä myönteisesti että kielteisesti kirkkoisien toimesta. Paavali käyttää kuitenkin hapatetta johdonmukaisesti turmeluksen symbolina (esim. Gal. 5:9; 1. Kor. 5:6). Aito usko rakennetaan Kristuksen, apostolien ja profeettojen perustukselle (Ef. 2:19–22; 1. Kor. 3:9–11; Matteus 7:24–27; 1. Piet. 2:5–8).

Tulkki	Tulkinnan yhteenveto
Origen	Hapatus Kristuksen opin leviämisenä
Augustinus	Hapatus Jumalan rakkauteen leviää seurakunnan kautta
John MacArthur	Hapatus pahana – seurakuntaan kätkeyty väärä opetus
Apostoli Paavali	”Vähäinen määrä hapatusta hapattaa koko taikinan” (aina negatiivinen)

Kommentti: Monet varhaisen kirkon kommentaattorit tulkitsivat hapatuksen myönteisesti, mutta Paavalin varoitukset ohjaavat meitä näkemään sen turmeluksen symbolina. Uskomme on perustuttava Kristukseen ja apostolien opetukseen, ei myöhempien tulkintojen tai perinteiden varaan.

Hapatus 1. Korinttolaiskirjeen luvussa 5: Poistettavat synnit

Paavali käyttää hapatetta metaforana turmeleville synneille, jotka on puhdistettava uskonyhteisöstä.

Synnin tyyppi	Kreikan termi	Merkitys	Viitteet
Seksuaalisesti moraaliton	pornea	Haureellinen, miesprostituoitu	1. Korinttilaisille 6:15–20
Ahne	πλεονέκτης (pleonektēs)	Innokas haluamaan enemmän, erityisesti sitä, mikä kuuluu muille	Luukas 12:15
Epäjumalanpalvelija	ειδωλόλατρης (eidōlolatrēs)	Väärien jumalien palvoja	1. Korinttilaisille 10:12–22; Kolossalaisille 3:5
Reviler	Loidoros (loidoros)	Sanallinen väärinkäyttäjä	Jaakobin kirje 3:10; Psalmit 101:5–7
Juoppo	Methusos (methusos)	Tavallisesti päihtynyt	Kolossalaiskirje 3:5
Huijari	ἄρπαξ (harpaksi)	Kiristäjä, ryöstäjä	Luukas 19:8–9

Kommentti: Nämä synnit ovat vakavia. Paavali käskää niiden poistamista seurakunnan keskuudesta. Nykyaikainen epäjumalanpalvelus voi sisältää harrastusten tai ihmisten asettamisen Jumalan edelle. Pilkkajaat ja huijarit ovat yleisiä

nykyajan mediassa ja politiikassa. Ole vuorovaikutuksessa maailman kanssa, mutta älä jäljittele sen arvoja (1. Korinttilaisille 5).

Mitä ovat hyviä esimerkkejä hapatetusta/happamattomasta leivästä?

Saulin (hapatettu: ylpeä loppu) ja Daavidin (happamaton: katuva sydän) vertaaminen uskollisuuden esimerkkeinä ajan kuluessa. Kommentti: Molemmat saivat Pyhän Hengen ja aloittivat nöyränä. Saulista tuli ylpeä ja tottelematon; Daavid katui nopeasti. Pyri Daavidin – ”Jumalan sydämen mukaisen miehen” – puoleen. Saarnaaja 7:8 kuvailee Saulin kärsimätöntä, ylpeää syntiä (luvaton uhraus).

Kategoria	Saul	Daavid	Samankaltainen ennakkotapa
Ensimmäinen kutsu	Jumalan valitsema, Samuelin voitelema (1. Samuelin kirja 10:1,10,5–13).	Samuelin voitelema (1. Samuelin kirja 16:13; 2. Samuelin kirja 23:1–2).	Sekä jumalallisesti valittuja että alussa Hengellä täytettyjä.
Varhainen uskollisuus	Totteli Jumalaa aluksi (1. Samuelin kirja 11:6–7).	Luotti Jumalaan Goljatia vastaan (1. Samuelin kirja 17:45–47).	Molemmat alkoivat turvautumalla Jumalan johdatukseen.
Vakavat rikkomukset	1. Luvaton uhraus (1. Samuelin kirja 13:8–14). 2. Tottelemattomuus ja ahneus amalekilaisten sodassa (1. Samuel 15:1–23). 3. Pappien murhaaminen (1. Samuelin kirja 22:6–19). 4. Nekromantia (1. Samuelin kirja 28:7–20).	1. Aviorikos Batseban kanssa (2. Samuelin kirja 11:2–5). 2. Uurian murha (2. Samuelin kirja 11:14–17). 3. Ylpeydestä tehty väestönlaskenta (2. Samuelin kirja 24:1–10). 4. Moniavioisuus (2. Samuelin kirja 3:2–5).	Molemmat syntivät johtajina vakavasti Jumalan lakeja vastaan.
Syntien luonne	Tottelemattomuus, ahneus, kateuden ajama murha, kielletyt käytännöt.	Himo, murha, ylpeys; henkilökohtaiset moraaliset puutteet.	Molemmat rikkoivat Jumalan suoria käskyjä tai moraalikoodia.
Vastaus syntiin	Kielletyt tai oikeutetut synnit, ei katumusta (esim. 1. Samuelin kirja 15:20–21).	Tunnusti ja katui (esim. 2. Samuelin kirja 12:13, Psalmi 51).	Molemmat kohtasivat jumalallisen vastakkainasettelun (Samuel/Natan).
Jumalallinen viestintä	Menetti Jumalan suosion (1. Samuelin kirja 15:11); ei vastauksia profeettojen tai Urimin kautta (1. Samuelin kirja 28:6).	Säilytti pääsyn Jumalan luo profeettojen (esim. Naatan, Gad) ja rukouksen kautta.	Molemmat kuulsivat aluksi Jumalalta, mutta tulokset erosivat toisistaan.
Seuraukset	Hylättiin kuninkaan asemasta (1. Samuelin kirja 15:23); kuoli tuomion alaisena (1. Samuelin kirja 31).	Anteeksiannettu, mutta rangaistu (esim. lapsen kuolema, 2. Samuelin kirja 12:14); dynastia säilyi.	Molemmat kohtasivat Jumalan kurituksen syntiensä vuoksi.
Suhteen lopputulos	Katkaistiin pysyvästi; turvaututtiin noituuteen (1. Samuelin kirja 28).	Palautettu katumuksen jälkeen; ”Jumalan sydämen mukainen ihminen” (Apostolien teot 13:22).	Molemmat koeteltiin synnin toimesta, mutta usko/katumus ratkaisi kohtalon.

Lainausmerkit:

- Saarnaaja 7:8: "Asian loppu on parempi kuin sen alku, ja kärsivällinen on parempi kuin ylpeä hengeltään."
- ”Tärkeintä ei ole se, miten aloitat, vaan se, miten lopetat.” (George W. Truett, baptistipastori, 1926)
- ”Ei ole kyse siitä, miten aloitat, vaan siitä, miten lopetat.” (Pat Riley, koripallovalmentaja, 2001)

Saulin (happani: ylpeä loppu) ja Daavidin (happamaton: katuva sydän) vertaaminen ajan kuluessa säilyneen uskollisuuden esimerkkeinä.

Kommentti: Sekä Saul että Daavid aloittivat matkansa saatuaan Pyhän Hengen ja osoitettuaan nöyryyttä. Saulin tarinaa leimaa kuitenkin kasvava ylpeys ja tottelemattomuus, kun taas Daavid oli nopea tunnustamaan virheensä ja katumaan. Opetus: pyri jäljittelemään Daavidia – "Jumalan sydämen mukaista miestä".

Hapan vs. happamaton

Hapanleipä edustaa ylpeydestä "pöyhistymistä" (φυσίω - phusioo: paisuttaa, tehdä ylipiksi). Jakeet korostavat nöyryyttä:

- 1. Korinttilaisille 4:6 (KR92): "ettei kukaan teistä ylimielisesti ylpistyisi..."
- (Koko jakeet NASB:ssä, LSV:ssä ja NIV:ssä toimitettu alkuperäisessä muodossa vertailun vuoksi.)
- Happamaton on litteää, vaatimatonta leipää (matzah).
 - Kommentti: Hapatuksen toiminta johtaa leivän paisuttamiseen, mikä symboloi ylpeyttä. Kreikan sana "paisua" kuvaa molempia – sattumaako? Kirjaimellinen standardikäännös korostaa sanaa "paisua".

Pääsiäisen aikaan (valmiustilassa oleminen)

Yhdistetty aikajana, jossa verrataan pääsiäisvalmiutta viimeisen ehtoollisen tapahtumiin.

- Pääsiäinen (nisan 13–14): Hapatuksen poistaminen kokonaan; karitsat teurastetaan, verta ovenpieliin (2. Moos. 12:6–11, 22; 4. Moos. 9:12). Valmius: Vyötä kupeet totuudella (Ef. 6:12–15; Luuk. 12:35–37; 1. Piet. 1:13). Veren pirsrottaminen: Sydämet pirskotetaan puhtaksi (Hepr. 10:22; 1. Piet. 1:2; Ilm. 3:20).
- Viimeisen ehtoollisen tapahtumat: Jalkojen pesu, ennustaa petosta; puhe valmiudesta (Joh. 13–17). Keskeiset opetukset: Hän on tie, Pyhän Hengen lupaus, Pysykää hänessä (noudattakaa käskyjä), Rakastakaa toisianne, maailma teitä vainoo; Laulettiin virsiä ja rukoiltiin. Kommentti: Kirjaimellisessa standardiversiossa käytetään ilmausta "vyötetyt kupeet" valmiudesta. Pietari: Vyöttäkää mielenne kupeet – olkaa raittiit, totuudenmukaiset. Apostolit: Sydämet, jotka on vihmottu verellä kuin ovet. Sydän = ovi, me = talo (Matt. 12:43–45). Olkaa valmiita katumaan, ottakaa vastaan Pyhä Henki välttääksenne pahan uudelleen valtaamisen. Petoksen/kieltämisen ennustaminen, jäähyväispuhe (lohdutus, tie Isän luo, pysyminen, rakkaus, viha, surusta iloon, voitto). Laulettiin Hallel-psalmeja (113–118). Jeesuksen rukous: Kirkkaus, suojelus, pyhitys, ykseys.
- Kirjekommentaari: 1. Korinttilaisille 10:16–18 - Eikö siunauksen malja, jonka siunaamme, ole osallisuutta Kristuksen vereen? Eikö leipä, jonka murramme, ole osallisuutta Kristuksen ruumiiseen? Koska leipä on yksi, mekin, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis, sillä me kaikki tulemme osallisiksi yhdestä leivästä. Katsokaa Israelin kansaa; eivätkö ne, jotka syövät uhreja, ole osallisia alttarin kanssa?

Pääsiäinen (tuomio)

- Pääsiäistuomio: Tuhoaja iskee esikoisiin, mutta ohittaa verellä merkityt talot (2. Moos. 12:12–14, 23).
- Uusi testamentti: Itsetutkiskelu ehtoollisella (1. Korinttilaisille 11:25–34); käärme tangon päässä ristinä (Joh. 3:14; 4. Moos. 21:5–9; 1. Piet. 2:23–24). Iankaikkinen elämä lihan syömisen/veren juomisen kautta (Joh. 6:51–56; Matteus 26:26–28). Sovitus (Room. 5:8–11). Pääsy (Hepr. 10:19–20, Joh. 14:6). Ristillä tapahtuvia tapah-tumia: Hapanviiniä iisopilla, ei murtuneita luita (Joh. 19:28–37). Kommentti: Ilman verta tuomio langetetaan;

tuhoaja kulkee yli. Tuomitse itsemme välttääksemme maallisen tuomion – kuri tarkoittaa Herran tuomitsemaa. Käärmeenpurema = paholainen/synti; tee parannus/muista Kristus hengellisen parantumisen saamiseksi. Joh. 6: Lihan/veren syöminen iankaikkisen elämän saamiseksi, pysymiseksi. Matteus 26: Veri syntien anteeksiannosta. Room. 5:8-11 Sovitus Jumalan kanssa Kristuksen veren kautta. Heprealaiskirje 10:19-20 Pääsy Jumalan luo. Kuolema: Iisoppi, ehjät luut täyttävät pääsiäisen. Ruumiista tuleva vesi rinnastuu 2. Mooseksen kirjan luvun 17 kallioon (Jeesus kalliona). Petos/pidätys, oikeudenkäynnit (Hannas/Kaifas, Pilatus/Herodes), matka ristille, ristiinnaulitseminen, tapahtumat (jano, hapanviini, "Se on täytetty", pimeys, maanjäristys, sadan-päämiehen ylistys, verhon repeämät, ei murtuneita jalkoja, lävistetty kylki – veri/vesi), hautaaminen. Jeesus saarnaa vankilassa oleville hengille (1. Piet. 3:18-20).

- Kirjeen selitys: 1. Korinttilaisille 11:25-34 - Samoin hän otti maljan aterian jälkeen ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni; tehkää tämä, niin usein kuin juotte, minun muistokseni." Niin usein kuin te syötte tätä leipää ja juotte tästä maljasta, te julistatte Herran kuolemaa, kunnes hän tulee. Sentähden, joka syö tätä leipää tai juo Herran maljan kelvottomasti, se on vikapää Herran ruumiiseen ja vereen. Mutta ihmisen on koeteltava itseään ja syököön tätä leipää ja juokoon tästä maljasta. Sillä se, joka syö ja juo, syö ja juo itselleen tuomion, jos hän ei tunne Herran ruumista. Tämän tähden on monta teistä heikkoa ja sairasta, ja monet nukkuvat. Mutta jos me tuomitsemme itsemme oikein, meitä ei tuomittaisi. Mutta kun meitä tuomitaan, Herra kurittaa meitä, ettei meitä maailman kanssa kadotettaisi. Niinpä siis, veljeni, kun kokoonnutte aterioimaan, odottakaa toisianne. Jos jollakulla on nälkä, antakaa hänen syödä kotonaan, ettette kokoontuisi tuomioksi. Muusta annan ohjeet tultuani.

Room. 5:8-11 - Mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus kuoli meidän puolestamme, kun me vielä olimme syntisiä. Paljoa ennemmin me siis nyt, kun olemme vanhurskautetut hänen veressään, pelastumme Jumalan vihasta hänen kauttaan. Sillä jos me vielä ollessamme vihollisia tulimme sovitetuiksi Jumalan kanssa hänen Poikansa kuoleman kautta, paljon ennemmin me sovitetuina pelastumme hänen elämänsä kautta. Eikä ainoastaan sitä, vaan me myös riemuitsemme Jumalasta Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta me nyt olemme sovituksen saaneet.

Heprealaiskirje 10:19-20 - Koska meillä siis, veljet, on turva Jeesuksen veren kautta päästä pyhään paikkaan, uudeksi ja eläväksi tieksi, jonka hän meille vihki esiripun, se on lihansa, kautta,

Joh 14:6 Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.

Tuomion suhteen

- Jeesus on Tuomari (Joh. 5:22; 2. Kor. 5:9-10).
- Älä ole tekopyhä (Matteus 7:1-2; Room. 2:1-3; Luukas 6:37-38).
- Älä katso alaspäin/kohtele halveksivasti (Room. 14; 1. Kor. 8:7-13).
- Opi tarkkanäköisyyttä (Heprealaiskirje 5:12-14 harjoittelemalla; Sananlaskut 2:6-9 Jumalalta; Sananlaskut 3:21-23 ahkerasti; 1. Tessalonikalaiskirje 5:21-22 tutkimalla; 1. Joh. 4:1-13, 2:3-6, 3:23-24 henkien osalta; 1. Korinttilaisille 2:14-15 tarkkailemalla).
- Opettajille ankarampi tuomio (Jaak. 3:1; Luuk. 12:42-48).
- Pyhät tuomitsevat maailmaa/enkelit (1. Korinttilaisille 6:1-5; Matteus 19:28; Ilmestyskirja 20:4). Jeesuksen opetukset ovat ohjenuorana (Johannes 12:47-48).
 - Kommentti: Erotuskyky on avainasemassa (monta jaetta) – koska pyhät auttavat Jeesusta tuomitsemaan maailmaa. Koulutus alkaa nyt/kasteen jälkeen. Esimerkki: Mooses tuomitsi ankarasti (4. Moos. 20: Mooses lyö kalliota puhumisen sijaan – häntä rangaistaan, eikä hän pääse luvattuun maahan). Vanha testamentti: Tuomarit nimitetään luvattuun maahan astumisen jälkeen (esim. Simson). Samoin me tuomitsemme taivaaseen astumisen jälkeen.

Pääsiäisen jälkeen (vapautus)

- Pääsiäisen jälkeen (nisan 15.–21.): Happamattoman leivän juhla alkaa; ensihedelmien uhri (2. Moos. 12:17–20; 3. Moos. 23:10–11; 2. Moos. 22:29). Lähtö Egyptistä.
- Uusi testamentti: Ylösnousemus esikoisina (1. Korinttilaisille 15:20–28); puhdistautuminen hyvistä teoista, kuolema synnille, elämä vanhurskaudelle (Titukselle 2:13–14; 1. Pietarille 2:24; Room. 5:18–21). Ylösnousemus happamattoman leivän/ensihedelmien aikaan: Ylösnousemus sunnuntaina (sapatin jälkeisenä päivänä), ilmestymiset (Maria, naiset, Emmaus, Jerusalem, Tuomas, Galilea, yli 500), lähetyskäsky, taivaaseenastuminen 40 päivän kuluttua.
 - Kommentti: Kristus on ensimmäinen happamaton leipä/ensimmäinen hedelmä – ylösnoussut näiden juhlien aikana. Meidän tulisi olla happamattomia. Hän puhdistaa meidät kansanaan vanhurskauteen.
- Kirjekommentaari: 1. Korinttilaisille 15:20-28 - Mutta Kristus on herätetty kuolleista, esikoisena niistä, jotka ovat nukkuneet. Sillä koska kuolema tuli ihmisen kautta, niin myös kuolleiden ylösnousemus tuli ihmisen kautta. Sillä niin kuin kaikki kuolevat Adamissa, niin myös kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa. Mutta kukin vuorollaan: esikoisena Kristus, sen jälkeen Kristuksen omat hänen tulemuksessaan. Sitten tulee loppu, kun hän antaa valtakunnan meidän Jumalallemme ja Isällemme, kukistettuaan kaiken hallituksen ja kaiken vallan ja voiman. Sillä hänen täytyy hallita, kunnes hän on pannut kaikki vihollisensa hänen jalkojensa alle. Viimeisenä vihollisena kukistetaan kuolema. Sillä hän on alistanut kaiken hänen jalkojensa alle. Mutta kun hän sanoo: ”Kaikki on alistettu”, on selvää, että se ei koske Isää, joka on alistanut kaiken hänen valtaansa. Kun kaikki on alistettu hänen valtaansa, silloin itse Poikakin alistetaan sen valtaan, joka on alistanut kaiken hänen valtaansa, jotta Jumala olisi kaikki kaikessa.

Vaihe	Pääsiäinen (Vanha testamentti)	Viimeinen ehtoollinen / Uuden testamentin tapahtumat	Temppeliuhri	Lisäviitteet
Puhdistaa	Nisanin 13. päivä ja sitä ennen: Hapan poistaminen (2. Moos. 12:15,19; 5. Moos. 16:4)	Ennen viimeistä ehtoollista: Jalkojen pesu (Joh. 13:1–20, 15:1–10); Ennustaa petosta (Matteus 26:21–25; Mark. 14:18–21; Luukas 22:21–23; Joh. 13:21–30)	Peseytyminen altaassa (2. Moos. 30:18–21)	Matteus 16:6,12; Luukas 12:1; 1. Korinttolaiskirje 5; Matteus 12:43–45
Valmiina oleminen	Nisanin 14. päivä: Karitsat teurastetaan ja syödään, verta ovenpieliin (2. Moos. 12:6–11, 12:22; 4. Moos. 9:12)	Viimeisellä ehtoollisella: Herran ehtoollinen asetetaan (Matt. 26:26–29, Joh. 6:53–58); Jeesuksen puhe: Opettaa tietä olemista, rakkautta, kuuliaisuutta, lupaa Pyhän Hengen, varoittaa vainosta, laulaa, rukoilee (Joh. 13–17, Mark. 14:26)	Eläimen esittely (3. Moos. 1:3–4)	Luukas 12:35–37 (KR92); 1. Pietarin kirje 1:13 (KR92); Efesolaiskirje 6:12–15; Heprealaiskirje 10:22, 11:28; 1. Pietarin kirje 1:2; Ilmestyskirja 3:20

Vaihe	Pääsiäinen (Vanha testamentti)	Viimeinen ehtoollinen / Uuden testamentin tapahtumat	Temppeliuhri	Lisäviitteet
Tuomio	Nisan 14–15: Tuhoaja iskee esikoisiin, ohittaa ”valitut” (2. Moos. 12:12–14, 23)	Jeesus kuolee: Petos, ristiinnaulitseminen (Joh. 18–19)	Eläimen teurastus (3. Moos. 1:5,11); Veren kerääminen/levitys (3. Moos. 1:5, 4:7)	1. Korinttilaisille 11:25–34; Johannes 3:14; 1. Pietarin kirje 2:24; 1. Korinttilaisille 10:9; 4. Mooseksen kirja 21:5–9; Johannes 6:51–56; Matteus 26:26–28; 1. Korinttilaisille 10:16–18; Roomalaisille 5:8–11
Huntu / Pääsy	Esirippu erottaa pyhän paikan kaikkeinpyhimmästä (2. Moos. 26:31–37; 3. Moos. 16:2–15)	Ristiinnaulitsemisessa revitty (Matteus 27:51); uusi ja elävä tie avattiin esiripun, eli hänen ruumiinsa, kautta (Hepr. 10:19-20); Minä olen tie (Joh. 14:6)	Ylimmäinen pappi menee kerran vuodessa esiripun taakse verta mukanaan (3. Moos. 16)	Heprealaiskirje 10:19–22; 2. Korinttilaisille 3:12–18; Johannes 14:6
Vapautus	Nisan 15–21: Mooseksen kirja alkaa, ensihedelmän juhla, happamattoman leivän juhla (2. Moos. 12:15–20; 3. Moos. 23:6–8)	Jeesus herättää kuolleista: Ylösnousemus, ilmestymiset, kokoukset, lähetyskäsky, taivaaseenastuminen (Matteus 28; Johannes 20-21; Luukas 24; Apostolien teot 1)	Polta/Kypsennä/Syö eläin (3. Moos. 1:6–9)	1. Korinttilaisille 15:20–28; Titukselle 2:13–14; 1. Pietarin kirje 2:24; Roomalaisille 5:18–21

Vanhan testamentin uhrin

Lyhyt katsaus valittuihin uhrilahjoihin ja niiden yhteisöllisiin aspekteihin. Kommentti: Koska olet temppeli (1. Kor. 3:16; 2. Kor. 6:16) ja pappi/uhrin tuoja (1. Piet. 2:5,9; Ilm. 1:6; Room. 12:1), Kristuksen lihan/veren kanssa (Hepr. 10:19-20), voit esittää uhrilahjoja uudelleen. Ei pakollista – ei käskyä. Sovi/puhdistu ensin (Matt. 5:23-24; 1. Kor. 11:31-32). Liikkuvat temppelit nykyään; muinaiset matkustivat kauas. Psalmi 27: Daavid kaipasi lähellä olevaa temppeliä – hän sai vastauksen uudessa liitossa temppelinä. Uskottava esimerkki: Apostolien teot 20:7-11 (Paavali murtaa leivän kahdesti – illallisella, sitten ihmehen jälkeen, kenties kiitollisena).

Tarjoustyyppi	Raamatun viite	Mukana olevat elementit	Tarkoitus	Yhteisölliset näkökohdat
Polttouhri (Olah)	Mooseksen kirja 1:3–9	Eläin (sonni, lammas, vuohi, lintu)	Sovitus, omistautuminen Jumalalle	Uhrin lahjat, papit polttavat; uhrin ei tarvitse syödä
Viljauhri (Minha)	Mooseksen kirja 2:1–10	Vilja, jauhot, paistettu leipä, öljy, suola	Kiitospäivä, hartaus	Uhrin tuo, papit syövät osan
Rauhanuhri (Selamim)	3. Moos. 3:1–3; 7:11–15	Eläinperäinen, happamaton/hapanleipä	Yhteys, kiitospäivä, lupausten täyttäminen	Uhri, perhe, papit syövät

Tarjoustyyppi	Raamatun viite	Mukana olevat elementit	Tarkoitus	Yhteisölliset näkökohdat
Syntiuhri (Chatat)	3. Moos. 4:27–31; 6:25–30	Eläin (vuohi, karitsa, sonni)	Sovitus tahattomista synneistä	Uhrin tuo, papit syövät (ellei niitä polteta)
Syylisyysuhri (Asham)	3. Moos. 5:14–16; 7:1–7	Eläin (päss), korvausmaksu	Hyvitys tietyistä synneistä	Uhrin tuo, papit syövät
Näkyleipä (Läsnäolon leipä)	3. Moos. 24:5–9	12 leipää	Jatkuva uhri Jumalan edessä	Papit syövät viikoittain

Lisää Vanhan testamentin ihmissuhteita

Vanhan testamentin tapahtumien ja ehtoollisen (ehtoollisen) väliset yhteydet.

Kommentti: Jeesus on kuin Melkisedek (pappi-kuningas leivän/viinin kanssa). Manna: Taivaasta tullut leipä/sana – syödään päivittäin. Kalliosta otettu vesi: Pyhä Henki/elävä vesi – kerran Toisessa Mooseksen kirjassa, mutta rinnastuu tiheään ehtoolliseen.

Vanhan testamentin viite	Kuvaus	Yhteys ehtoolliseen	Asiaankuuluvat jakeet
Melkisedekin uhri	Melkisedek tarjoaa leipää ja viiniä...	Leipä ja viini ovat ehtoollisen elementtejä...	1. Moos. 14:18–20; Heprealaiskirje 7:1–17; jne.
Pääsiäinen	Israelilaiset uhraavat lampaan...	Ehtoollinen pääsiäisenä; Jeesus Karitsana...	2. Moos. 12:1–28; Matteus 26:17–19; jne.
Manna erämaassa	Jumala antaa mannaa...	Manna on esikuva taivaallisesta leivästä...	Mooseksen kirja 16:4–35; Johannes 6:31–35; jne.
Vesi kalliosta	Vettä kivistä...	Vesi on edellytys ehtoollisviinille hengellisenä juomana...	Mooseksen kirja 17:1–7; 1. Korinttilaisille 10:1–4; jne.
Näkyleipä	Kaksitoista leipää tabernaakkelissa...	Näkyleipä ennakoi Jumalan läsnäoloa ehtoollisessa...	2. Moos. 25:30; Matteus 12:1–4; jne.
Viiniköynnös ja viini	Israel viinipuuna...	Viini Kristuksen verena; Jeesus tosi viinipuuna...	Psalmi 80:8–19; Johannes 15:1–5; jne.
Liiton veri	Mooses pirsottaa verta...	Eukaristinen viini uuden liiton verena...	2. Moos. 24:6–8; Matteus 26:28; jne.
Tabernaakkelin huntu / esirippu	Esirippu erottaa pyhän paikan kaikkeinpyhimästä; vain ylimmäinen pappi sai kerran vuodessa mennä sisään verta mukanaan.	Ristiinnaulitsemisessa esirippu repeytyy (Matteus 27:51), ja Kristuksen ruumiin (leipä) ja veren (malja) kautta avautuu uusi ja elävä tie rohkealle pääsyle Jumalan läsnäoloon.	2. Mooseksen kirja 26:31–37; 3. Mooseksen kirja 16:2–15; Matteus 27:51; Heprealaiskirje 10:19–20; 2. Korinttilaisille 3:12–18

Aikajana festivaaleilla

Yksityiskohtainen aikajana, joka yhdistää tapahtumia ja juutalaisia juhlia. Kommentti: Tiedoksi.

Päivämäärä	Tapahtuma	Festivaalin konteksti	Viitteet
Nisanin 13./14. päivän iltä (torstai-iltä)	Viimeinen ehtoollinen, Petos, Pidätys	Hapantaikina poistettu; pääsiäisvalmistelut	Matteus 26:17–56; jne.
Nisanin 14. päiväsaikaan (perjantai)	Koettelemukset, ristiinnaulitseminen, hautaaminen	Pääsiäinen: Karitsat teurastetaan, Jeesus on Karitsa	Matteus 27:1–60; jne.
Nisanin 15. päivä (perjantai-iltä – lauantai)	Haudassa, sapatin lepo	Happamattoman leivän juhla: Ensimmäinen päivä	Matteus 27:62–66; jne.
Nisanin 16. päivä (lauantai-iltä)	Haudassa	Happamattoman leivän juhla: Toinen päivä; Ensi hedelmät	1. Piet. 3:18–20; Efesolaisille 4:8–10
Nisan 16/17 (sunnuntaiaamu)	Ylösousemus, tyhjä hauta	Happamattoman leivän juhla (3. päivä); vielä ensi hedelmät	Matteus 28:1–10; jne.

Ehtoollisen todisteet vuonna 230 jKr. (Megiddon mosaiikki)

Varhaisin tunnettu kristillisen kirkon mosaiikki (~230 jKr., Megiddo, Israel) kuvaa pöytää ehtoollista/muistotilaisuutta varten. Kirjoituskirjoitukset:

- "Akeptous, Jumalan ystävä, on uhrannut pöydän Jumalan Jeesuksen Kristuksen muistoksi."
- "Veljemme Gaianos, jota kutsutaan myös Porfyryrikseksi, sadanpäämies, on hartaasti halunnut tehdä tämän mosaiikkikirjoituksen. Brutus on tehnyt työn."
- "Muistakaa Primilla, Cyriaca ja Dorothea, ja lisäksi myös Chreste."

Kommentti: Varhaisin "kirkkorakennus". Kalasymboli (varhaiskristillinen). Sadanpäämiehen tilaama, naisten hallinnoima.

Loppusanat

Jesaja 55:8-9 FB92

Sillä minun ajatukseni eivät ole teidän ajatuksianne eivätkä teidän tienne ole minun teitäni, sanoo Herra. Sillä niin kuin taivaat ovat maata korkeammat, niin ovat minun tieni korkeammat teidän teitänne ja minun ajatukseni teidän ajatuksianne.

Sananlaskut 3:5-6 FB92

Turvaa Herraan kaikesta sydäimestäsi äläkä nojaa omaan ymmärrykseesi. Tunne hänet kaikilla teilläsi, niin hän tekee polkusi tasaisiksi.

Yhteenveto

- Pääsiäinen ja temppeliuhri varjostavat Herran ehtoollista eli ehtoollista.
- Pääsiäisen ja temppeliuhrin ymmärtäminen syventää ymmärrystämme Herran ehtoollisesta ja siitä, miksi se on tärkeä.

Epilogi

Matteus 5:8

”Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan.”

Kommentti (kertomus muistiinpanoista): Tunnen miehen, joka kasteen jälkeen lankesi pois, mutta palasi etsien syvempää katumusta. Kiitollisena vastatuista rukouksista hän mietti, kuinka voisi mennä ”ylimääräisen mailin” yli rukouksen ja Raamatun lukemisen. Varhaiskristittyjen päivittäisen leivänmurtamisen innoittamana hän pohti päivittäisiä syntejään (Matt. 5:23-24; 1. Kor. 11:31-32), katui ja otti sitten leipää/viiniä joka ilta. Yllättäen hän alkoi – yli 30 vuoden tauon jälkeen – nähdä unta kurinpidosta ja ohjauksesta (Psalmi 23: vitsa/sauva). Hän jatkaa ahkerasti. Toivo: Yleisö kokee tämän suhteen. Jaakobin kirje 4:8: Lähestykää Jumalaa, niin hän lähestyy teitä.